

Dělostřelectvo přímého doprovodu.

(Dokončení.)

Z předchozího jest patrno, že cíle, na něž páli buď dělo přímého doprovodu nebo kulomet velké ráže, jsou skoro vždy stejné, za jakýchkoliv podmínek boje. Hlavní důvod pro tuto stejnou činnost jest omezená účinnost zbraní. Dělo působí buď samo, nebo v četě (výjimečně v baterii), jeho množství střeliva jest omezeno a taktéž i mohutnost náboje, proto zůstávají mu většinou na starosti jen malé cíle s určitou pevností a vytrvalostí, a dále, poněvadž jde o rychlý výsledek zasažení, jsou to ty cíle, jež možno rychle buď umlčet nebo zničit. Na velké cíle (zákopy, drátěné překážky a pod.) nelze s úspěchem užítí jeho palby, ty musí přenechatí ostatnímu dělostřelectvu divise.

Úlohy zde uvedené jsou hodně obšírné. Všem se dělo nemůže věnovati, ale musí je míti v patrnosti. Postará se jen o ty, jež nejvíce překážejí a na něž nepálí ostatní dělostřelectvo divise.

Kulomet i přes to, že je velké ráže, zůstane přece stále jen kulometem; je sice mohutnější, ale proto méně pohyblivý.

III.

Způsob akce dělostřelectva přímého doprovodu.

Ač nepatří do tohoto článku řešiti technické provedení dělostřelby přímého doprovodu, přece je třeba v této kapitole se o něm poněkud zmíniti. Jest to hlavně způsob, jakým se bude dělo přemísťovati, neboť podle toho se bude řídití způsob akce.

Děla s mechanickým pohybem bude použito úplně jiným způsobem při ničení odporů nepřítelových, neboť zajisté bude obrněno a hlavní úspěch bude záležeti na rychlosti pohybu a tím velká pravděpodobnost zasáhnouti přepadem. Jeho činnost bude se při útoku na nepřítele s malým množstvím dělostřelectva lišiti od útoku na nepřítele, který má značné síly dělostřelecké. Způsob zásobování střelivem bude jiný nežli u baterií bez mechanického pohybu. Rovněž vyhledávání posic bude jiné a pod. Má ovšem jako každé lidské dílo své přednosti i nevýhody, z nichž největší pro náš stát jest přílišný finanční náklad, který by dosáhl ohromné výše, kdybychom měli těmito děly úplně vybavití jen svou mírovou armádu. Tento důvod, kromě jiných, byl hlavní příčinou, že dosud nemáme silné jednotky útočných vozů. Proto směle mohu vzíti ve své studii přemísťování hipomobilní za podklad způsobu akce dělostřelectva přímého doprovodu. To nikterak nebrání, aby děla byla mimo boj vezena na autech; zde jde o přesuny za přibližovacího pochodu, navázání dotyku a v boji. Předpokládám, že dělo bude naloženo na soumary, podobně jako horské dělo, nebo vezeno na voze, kromě toho může býti taženo na vlastních kolech buď soumarem nebo obsluhou, v boji i mimo boj. Způsob pohybu je tak upraven, že dělo může sledovati pěchotu vždy a všude.

Za přibližovacího postupu budou děla rozložená, buď nesena soumary anebo budou vezena na vlastních kolech. Vezení na kolech je proto výhodné, že na ostatní soumary bude možno naložiti střelivo. Nevýhoda tkví v pomalém zaujímání posic a v nesnadném

přecházení obtížným terénem. Způsob, kterého bude užito, závisí na situaci a terénu. Totéž se týče místa zbraní v celkové sestavě praporu.

Vlastní zasažení do boje začne na v á z á n í m d o t y k u. Hlavní vliv na činnost dělostřelectva přímého doprovodu bude mít podpora ostatního dělostřelectva divise. Bude-li dostatečná, musí děla přímého doprovodu šetřiti svého střeliva. Jinak musí své pěchotě umožniti, aby co nejrychleji zlomila odpor předních částí nepřítelových.

Proto musí zaujmouti palebnou posici dříve, nežli jest třeba, aby zasáhlo; velitel čety (děla) musí si vyhledati pozorovatelnu, s které může nejen úspěšně řídit palbu, nýbrž i přehlédnouti co největší část terénu, na němž se má svéstí příští boj. Již první rána má býti co nejbliže k cíli, tím budou obránci překvapeni a demoralisováni, a ušetří se střeliva. Posici třeba vyhlednouti co nejbliže u pozorovatelny, aby se usnadnilo spojení pozorovatele s obsluhou děla. Musí býti taková, aby byla chráněna před pozorováním pozemním i vzdušným. Poněvadž jest dělo velmi pohyblivé, bude možno takovou posici vyhledati. Vůbec má býti posice co nejvíce vpředu, aby mohlo dělo co nejdéle působiti, neměnic místa.

Dělo má býti co nejméně viditelné, to jest základní podmínka jeho ochrany, která též stanoví druh jeho palby. Použije nepřímé palby ve všech případech, kde možno touto palbou úplně vyhověti danému úkolu. Přímé palby se tedy použije dosti zřídka hlavně proto, že dělo přímo pálcí jest příliš viditelné a proto vydáno snadné a brzké zkáže. Nejčastější případy přímé palby asi budou: v boji s nepřátelskými tanky, nebo v terénu, který v pásmu boje neposkytuje žádného zákrytu, a pak ovšem musí býti dělo velmi dobře maskováno.

Použití nepřímé palby má vliv na vyhledání pozorovatelny a posice děla; pozorovatelna bude pravděpodobně kdesi na první vlně terénu před nepřátelskou bitevní linií a posice bude vyhledána na protějším svahu (od nepřítelě) pozorovatelny.

Velmi důležitý je vzájemný vztah místa velitele čety doprovodných zbraní k M. V. velitele praporu (roty, je-li přikázán rotě). Jisto jest, budou-li zbraně jako palebná záloha přidělené jednotky, že místo jejich velitele bude v nejbližší blízkosti velitele jednotky. V boji však se mohou obě M. V., buď vlivem terénu nebo vlivem boje a pod., úplně rozejít, a tu bude velmi nesnadno děla zbaviti jejich velitele, neboť v mnohých případech bude třeba zasáhnouti palbou z vlastní iniciativy. Jest pravda, že se jeho přítomností u M. V. jednotky utuží styk a spojení, účelněji a snad i rychleji⁶⁾ budou moci zasáhnouti děla palbou podle rozkazu velitele jednotky, ale naopak zmenšuje je o jednu vedoucí hodnot, k čemuž nutno míti zřetel. Zdá se, že jest velmi nesnadno najíti vhodné universální řešení. Ale poněvadž stanoviště velitelovo bude na místě, odkud možno pozorovati boj jeho části, právě tak jako stanoviště velitele děl (děla), zdá se, že nebude v praxi tak značných obtíží s předáváním rozkazů veliteli děl. Ovšem, nutno uvážiti, že dělo, i když pálí nepřimo, upoutává pozornost nepřítelovu a jest vyhledáváno protibaterijní nepřátelskou palbou. Kromě toho se zdá i vhodné podříditi doprovodné zbraně veliteli kulometné rot, který má k dispozici vhodná a dosti četná pojitka a jeho prostřednictvím předávati rozkazy. (Nesmíme však zapomínati, že má již dosti starosti o své kulometné čety, a budou se tudíž děla podřizovati velitelům kulometných rot jen výjimečně.)

⁶⁾ Velitel doprovodných zbraní sotva bude mít dosti četná a rychlá pojitka.

Proto bude vzájemný vztah obou velitelských stanovišť — velitele části a velitele děl — řešen pro každý případ takovým způsobem, který vyhoví situaci a terénu nejlépe a bude nejučelnější. Zde možno dáti jen vysvětlení, recept nelze předepsati.

Spojení velitele řídicího palbu s velitelem obsluhy nebude značně obtížné, poněvadž jde jen o malé vzdálenosti, ježto dělo bude vždy umístěno co nejbližše pozorovatelný. Vhodně, rychle a účelně se bude moci užiti telefonu, hlavně v boji za pohybné války. Nutno však míti po ruce i ostatní vhodná pojítka, optické spojení (signalisování), běžce, nebo i bezdrátovou telefonii. Za přímé palby ve většině případů nebude třeba pojítek.

V boji jest velmi nesnadno poznati, kdy končí jedna fáze a začíná další. Obvykle vše splyne v rychlém vývoji událostí. Pěchota však nikdy nemá zůstatí bez podpory dělostřelectva, vždyť i pro tuto kontinuitu se zavádí dělostřelectvo přímého doprovodu. Proto musí doprovodní dělo (četa děl) stále sledovati postup své části pěchoty a podporovati jej. Jsou-li děla dvě, jest řešení jednoduché, jedno zůstane na místě, druhé postupuje na novou posici. Když bylo toto dělo umístěno a zasáhlo do boje, přijde druhé dělo za ním. Tento případ bude v našich poměrech méně častým, ježto obvykle bude míti prapor jen jedno dělo. Přemísťování jednoho děla, aniž přitom pěchota byla zbavena stálého ochránce a pomocníka, musí se dít v těsné součinnosti s dělostřelectvem přímé podpory. V praxi bude tato součinnost snadnější, poněvadž pozorovatelný mohou býti v blízkosti, hlavně půjde-li o postup. V ostatních případech bude na veliteli části,⁷⁾ aby se postaral o vzájemnou dohodu obou druhů dělostřelectva. Proto bude-li dělo na cestě k nové posici, zvýší dělostřelectvo přímé podpory svou pozornost v úseku činnosti tohoto děla. Nebude-li to možné, případně úloha zvýšené pozornosti a činnosti těžkým kulometům velké ráže, jakož i kulometům obvyčejným. Souhru potom může řídití velitel kulometné rotý.

Veškeré pohyby na bitevním poli musí býti co nejlépe kryty před pozorováním pozemním i vzdušným. Proto bude lépe voliti cestu delší, ale krytou, než jíti volným terénem. Vlastní pohyb se provede tak, že se dělo buď naloží na soumary, nebo se poveze na kolech. Provedení závisí na situaci a terénu.

Palbu zahajuje velitel děla buď na rozkaz, nebo na žádost anebo z vlastní iniciativy na cíle udané v kapitole II. Ač jde o malé cíle, přece jsou dosti rozdílné a vyžadovaly by různého druhu střeliva, jakož i různého množství. Poněvadž množství střeliva bude skoro vždy omezeno, bude nutno míti náboj co nejučinnější. Tím je granát, který bude lze též časovati.

Kromě toho by nebylo na škodu, kdyby mělo dělo dobré kouřové náboje, neboť by jimi mohlo oslepit nepřátelské kulometry, kterých nemůže zničiti (neutralisovati). Kdyby toho nedosáhlo, aspoň by kouřem upozornilo pěchotu nebo ostatní dělostřelectvo na místa, kde je odpor.

Užití kouřových nábojů předpokládá velmi dobré zásobování, není-li nutno nechatí tuto úlohu divisnímu dělostřelectvu.

Velkou péči třeba věnovati zásobování střelivem. Určitou počáteční dávku nábojů bude míti každé dělo s sebou. Ostatní střelivo bude mu dodáno péčí jeho velitele baterie, kterýžto úkon bude jeho hlavní starostí. Každý velitel děla musí věděti, na kterém místě na-

⁷⁾ Styčná hlídka dělostřelectva přímé podpory u M. V.

lezne své zásobovací středisko; tam náboje dopraví bojový trén buď pluku nebo praporu. Odtud si musí střelivo dopravit velitel děla sám svými soumary až k dělu. K tomu účelu užije všech svých soumarů, kterých může podle situace postrádati, neboť předvídá-li se na př. pohyb děla, musí si ponechat nejen soumary potřebné ku transportu děla, nýbrž i ty, kteří jsou nezbytní k dopravě střeliva do nové posice. Není-li z různých důvodů (pro ostřel a pod.) možno dopravit na soumarech střelivo až k dělu, musí dát velitel části k dispozici několik mužů, kteří sami zajistí dopravu až do posice děla.⁸⁾ Velitel děla (čty) musí vždy vědět, ke komu se má obrátit stran zásobování střelivem. Není-li v organickém svazku v baterii, bude se o zásobování střelivem starati velitel praporu pomocí velitele kulometné roty.

Jsem toho názoru, aby střelivo pro dělostřelectvo přímého doprodu bylo zasíláno společně s ostatním střelivem pěchoty. Výhoda je v tom, že bude dopraveno až na místa, kde pěší roty přejímají střelivo, péčí velitelů pluku a praporu. Bude v každém případě dodáno mnohem dále dopředu, než kdyby je dováželo dělostřelectvo přímé podpory. Pěší pluk musí ovšem dopravu střeliva předvídati a dáti jí k dispozici, vyžaduje-li toho nutnost, četnější dopravní prostředky, které v každém případě budou jen minimální.⁹⁾

Za stabilisace fronty ať ve válce hybné, či posiční, zmenší se požadavky kladené na dělo. Nebude již třeba tak rychlého zasažení ve prospěch pěchoty. Proto bude možno všem podmínkám, umožňujícím akci děla, věnovati větší péči. Půjde hlavně o spojení, o vyhledání pozorovatelný, posice a o zásobování střelivem.

Spojení bude snazší, poněvadž stanoviště velitelství praporu i rot budou na stálém místě. Bude možno lépe uskutečniti osobní styk velitelů. Totéž platí o spojení divisního dělostřelectva.

Pozorovatelná bude vyhledávána tak, aby nejen bylo možno přehlédnouti úsek vlastní pěchoty, nýbrž aby byl i co největší rozhled do sousedních úseků, neboť i tam může býti dělo povoláno, aby zasáhlo svou palbou. Pozorovatelná bude umístěna většinou v určité větší vzdálenosti za přední linii. Hlavní vliv na její místo má ovšem terén.

Posice bude volena co nejbližší pozorovatelný, musí býti velmi dobře maskována a dosti vzadu, aby nebylo dělo vydáno přepadu. Bude nutno vyhledati i jiné posice, kdyby bylo třeba změnit ji, poněvadž byla prozrazena (ostřel), nebo kdyby bylo třeba ustoupiti. Kromě toho nesmí posice býti v blízkosti částic pěchoty, poněvadž nutno uvážiti, kdyby nepřítel pálil na dělo, že by mohla býti zasažena pěchota. Z téhož důvodu ani pěchota ráda nevyhledává svá místa v blízkosti děla. Není-li vyhnuti, volí se posice i u části pěchoty, kterou můžeme na určitou dobu poněkud vzdáliti.

Bude-li třeba užiti děla častěji, budou pro jednotlivé úlohy vyhledány nejvhodnější posice, které po provedení úlohy dělo opustí, poněvadž by snadno mohlo býti vypátráno nepřátelským dělostřeleckým pozorovatelem.

Za účinného nepřátelského ostřelu — je-li možno — mění posici ihned.

⁸⁾ Předpokládám, že obsluha děla není tak četná, aby si mohla dovážeti střelivo sama.

⁹⁾ Je-li váha náboje 4 kg, možno naložiti na selský vůz o užitkové nosnosti jen 5 q, t. j. 125 nábojů.

Z důvodu velké spotřeby střeliva pro případ útoku nepřátelského bude velmi vhodné zřídit sklad u každého děla, a bude-li možno, tedy i na několika pomocných pozicích. Střelivo tam uložené bude i v případě vlastního útoku jakýmsi předsunutým skladem. Samo zásobování bude snadné, a bude se provádět hlavně v noci.

Palba děla bude omezena na nejn nutnější případy, hlavně pro možné prozrazení místa, pro úsporu střeliva a také proto, že palba děl přímé podpory většinou sama úplně stačí vyhovět žádostem pěchoty.

Za tohoto období budou někdy děla slučována v čtyř, snad i v baterie. Vše závisí na terénu a situaci.

V o b r a n ě proti nepřátelskému útoku zahájí dělo palbu podle plánu napřed připraveného. Hlavní činností velitelovou bude: zachovati spojení s velitelem části pěchoty, již jest přikázán, s bojující pěchotou, s ostatním dělostřelectvem, pozorovati úsek bitevní a zasáhnouti z vlastní iniciativy tam, kde uzná za nutné, třeba se to týkalo sousedních úseků.

Z a p ř e p a d u t a n k y nutno velmi rychle jednati a bez ohledu na ostatní žádosti nebo rozkazy jest především třeba tyto nebezpečné odpůrce doprovodného děla ničiti rychlou a přesnou palbou. Bude-li vzdálenost taková, že nebude naděje na úspěch, nutno vyčkat, až přijdou na výhodnější dostřel. Předčasné prozrazení mohlo by býti osudné. Palba proti tankům může se státi též výhradní úlohou některých děl. Ta pak nemají jiného úkolu, nežli tiše čekati, až se objeví tanky, aby je počala ničiti.

Palba bude hustá, poněvadž bude dosti střeliva a bude třeba dosáhnouti palebné převahy a zničiti nepřitele. Bude-li jedna pozice prozrazena a ostřelována, nesmí se váhati, ale obratným a rychlým pohybem uchýliti se na jinou. Také změna pozorovatelný musí býti připravena. Přesun musí býti předvídan a připraven.

Právě tak, půjde-li o ú s t u p. Pozice vzadu musí býti vyhledána, připravena a třeba i zásobena menším množstvím střeliva. Taktéž i pozorovatelná příslušná k této pozici musí býti vyhledána. Pěchota nemá zůstat bez podpory, ale dělo nesmí býti vydáváno zbytečné zkáze nebo ztrátě. Ochranu ústupu provedou si děla sama, jde-li o čet; jde-li jen o 1 dělo, bude nutno, aby se velitel dovolal podpory dělostřelectva nebo užil svých kulometných čet. Všechnu ochranu a všechnu zatímní podporu pěchoty, kdy jí bude nejvíce potřebovati, musí velitel pěchoty připravit i organisovati. Tak splní i podmínku, že se vyvaruje ztráty materiálu. Je lépe střelivo vypáliti na podružné cíle, než je nechati nepříteli.

Ústup se bude dít zcela skrytě nejen před nepřitelem, nýbrž, možno-li, i před vlastní pěchotou. Tím ji uchráníme možného znepokojení. Pohyb děla se provede podle situace a terénu, buď na soumarech nebo vlekem na kolech.

Po příchodu na novou pozici hledí velitel ihned zahájit svou činnost, stará se o spojení a zásobení (doplnění) střeliva.

Boj kulometů velké ráže nebude se valně lišiti od boje kulometných čet. Musí stále míti v patrnosti nejprve nepřátelské letouny, nedovoliti jim sestoupiti nízko a musí chrániti též vlastní letouny pěchoty a dělostřelectva před nepřátelskými. Kromě toho střeží bitevní úsek, hlavně proti zbráním na pásech, kterým, objeví-li se, musí věnovati veškerou pozornost a nemilosrdně je ničiti, bez ohledu na spotřebu střeliva. Proto nebudou-li míti těchto cílů, omezí svoji palbu na nutné minimum ve všech fásích boje (úspora střeliva).

K zajištění spojení a schopnosti boje bude kulometná četa přidána buď kulometné rotě, nebo četě děl přímého doprovodu (dělu přímého doprovodu), s níž může tvořit zvláštní palebnou skupinu. V tomto případě, jakož i, bude-li výjimečně samostatná, musí kulometná četa dostati nezbytná nutná pojitka a prostředky.

V každém případě bude nutno vystříhati se ztráty nebo zničení tohoto materiálu, nesnadno nahraditelného. To také stanoví použití a umístění v jednotlivých fázích boje. Provede se obdobně jako u děl přímého doprovodu.

O zásobování střelivem bude pečovati velitel baterie doprovodných zbraní u pluku pomocí velitele pěchoty, u níž četa je. Dopravu bude musít zajišťiti kulometná rota. Výjimečně lze užiti též soumarů děl přímého doprovodu.

Součinnost kulometů s dělostřelectvem přímého doprovodu, jakož i s ostatními kulomety, bude řídití buď velitel praporu sám, častěji však pomocí velitele kulometné roty.

Nyní ještě malá poznámka o soumarech dělostřelectva přímého doprovodu:

Ve většině případů donesou (dovezou) soumaři dělo až do posice. Jen výjimečně přiveze dělo na posici obsluha (pěchota). Tak se stane za ostřelu obzvláště silného, bude-li terén neschůdný a p. Jakmile se dělo složí, vrátí se soumaři do úkrytu, aby byli chráněni před přímou palbou nepřítelovou a před zemním, a hlavně vzdušným pozorováním. Každé dělo má své soumary pro zásobování střelivem. Se soumarů se složí u děla tolik střeliva, mnoho-li ho asi bude třeba pro příští boj na téže posici. Velitel tohoto zásobovacího odřadu se ihned s odřadem vrátí na místo zásobovacího střediska střeliva. Jakmile střelivo naloží, ihned se vrací k dělu. Potřebuje-li dělo střeliva, složí je u děla a cestu opakuje. Nepotřebuje-li dělo střeliva, zůstane s ostatními soumary děla v úkrytu.

Důležité jest, aby velitel děla byl stále ve spojení s velitelem soumarů. Poněvadž obyčejně nebudou soumaři příliš vzdáleni od děla, bude se moci velitel soumarů tak umístiti, aby viděl nejen soumary, nýbrž i velitele (obsluhu) děla. Tedy spojení znaky. Jinak bude nutno zřídití buď spojení běžci nebo tak, že velitel soumarů¹⁰⁾ bude u děla a včas potřeby doběhne pro svá zvířata. Druhé řešení jest lepší, poněvadž z obsluhy bude třeba každého muže u děla. Podobně budou se chovati soumaři kulometů velké ráže.

Veškeré pohyby soumarů musí býti omezeny na minimum a vždy ukryty pozorování zemnímu a vzdušnému.

IV.

Realisace spojení dělostřelectva přímého doprovodu s pěchotou, již doprovází.

Dokonalá a úspěšná činnost dělostřelectva přímého doprovodu ve prospěch pěchoty závisí na spojení mezi nimi. Vždyť nedostatečné spojení divisního dělostřelectva s první bojovou linií v jednotlivých bojových fázích nutí k tomu, abychom dali pěchotě její vlastní dělostřelectvo. Přesto, že toto dělostřelectvo je mezi pěchotou, skoro v první linii, že vidí a má možnost z vlastní iniciativy zasáhnouti, nesplní tím ještě zcela svůj úkol. Určitými podmínkami terénu se stane,

¹⁰⁾ Nebo některý z vodičů soumarů.

že nevidí všude a vždy dobře, není možno, aby bylo v první bojové linii tam, kde jsou velitelé čet, a pro prázdnotu bojiště může se často státi, že nerozezná místa vlastní pěchoty od místa pěchoty nepřátelské. Dále musí plniti rozkaz velitele pěchoty, aby umožnilo jeho manévry. Vidíme, že mnohdy bude bezradné a neprospěšné, nebude-li spojeno se svou pěchotou.

Jeden z hlavních prostředků spojení jest, aby armáda byla prochnuta jedním duchem, velkou morální silou, že oběti, kterých na ní požadují, jsou ve prospěch celku, národa a vlasti a že jsou nutné k ochraně svobody a demokratismu. Bude-li tak, bude součinnost všech stupňů velitelství a všech druhů zbraní snadnější, poněvadž všichni půjdou za jedním cílem.

Dále bude to jednotný výcvik, kterého třeba dosáhnouti v míru, hlavně pořádáním větších cvičení v pluku. Ať bude organické přičlenění jakékoliv, to jest buď baterie doprovodných děl k pluku nebo po kusech k praporům, nesmí býti opominuto ani jedné příležitosti k součinnosti děla s pěchotou. Tak se zbraně navzájem poznají, zjistí své přednosti i slabosti. Tím se utuží i o s o b n í s t y k y mezi veliteli, jež jsou nejlepším pramenem informací.

V boji potom, aby osobní styk mohl býti zachován alespoň mezi velitelem praporu a velitelem děla, jest výhodné, aby pozorovatelní obou byly pokud možno nejblíže u sebe. Tím sice usnadníme spojení mezi velitelem praporu a velitelem děla, ale nikterak nezajistíme přesné, přímé spojení mezi pěchotou v první linii a dělem, poněvadž velitel děla bude takto odkázán jen na zprávy, které obdržel prostřednictvím velitele praporu. Ale tento způsob, ač přesnější, ježto prapor bude míti vždy více pojítek, než bude možno dáti dělu, má dvě velké nevýhody:

— dělo musí zasáhnouti velmi rychle, ale tomu ne vždy vyhovuje spojení prostřednictvím velitelství praporu;

— nebude vždy možno, aby pozorovatelní velitele děla byla umístěna v nejbližší blízkosti pozorovatelní velitele praporu nebo M. V. praporu.

Z toho plyne, že musíme také dělo vybaviti vlastními pojítky, a to co nejspolehlivějšími. Nebude-li míti pojítek vlastních, bude nutno mu je dáti z prostředků pěchoty, již má podporovati. Tohoto způsobu užijeme jen z nouze, neboť jinak chceme-li děl užívati odděleně, musíme každé vybaviti spolehlivými pojítky.

Spojení mezi velitelem praporu a velitelem děla zajistí si velitel praporu sám svými prostředky. Nebude tak obtížné, poněvadž se provádí za první bojovou linií a snadno skrytě před přímou palbou nepřítelovou. Použije všeliké signalisace nebo spojek (běžců, jezdců, cyklistů). Další úlohou velitele praporu bude, aby do svého spojovacího plánu zahrnul též spojení mezi pěchotou v první linii a pozorovatelem děla.

Provádění spojení a použití pojítka.

Předpis G-VIII-1 v čl. 55. praví: „Zkušenost dokázala, že žádné pojítko samo o sobě není spolehlivé. Proto nutno spojení zajistiti všemi pojítky, jež jsou po ruce, a každé z nich zařídit tak, jako by mělo samo o sobě fungovati.“

V našem případě spojení půjde výhradně o spojení odpredu dozadu, totiž aby pěchota v první linii mohla předati své žádosti pozorovatelně velitele děla.

Velitelé rot a čet musí vědět, kde v kterých místech je pozorovatelná děla, aby se tam mohli obracet o podporu, a velitel děla má vědět, v kterých asi místech budou velitelé rot, aby jim mohl věnovati větší pozornost.

Ve válce pohybné nejužívanějším pojítkem bude signalisování, ježto nutno užití těch prostředků, které má pěší (kulometná) rota. Jest jisto, že to nejsou pojítka ideální, neboť déšť, kouř, mlha a terén nejen provádění ztěžují, ale mnohdy je i zcela znemožňují. Přes to přese vše, jsou-li dobře organisována a užívá-li jich důkladně vycvičený personál, jsou výborným spojovacím prostředkem v každém období bitvy. Kromě toho nebudou-li viditelná znamení signalisační, nebude ani pozorovatel vidět místa, kam má páliť, ani nebude moci přesně řídit palbu, bude střeleti jen podle nastřelení dříve provedeného (bylo-li provedeno). Najde-li nám věda v budoucnosti lepší a spolehlivější pojítka, jistě se jich bude ihned užívat.

Signalisovati se bude pažemi, praporky a optickými přístroji (optické signalisování). Roty (čety) budou takto signalisovati pozorovatelně snadno, poněvadž vždy lze najít nějaký vhodný zákryt pro signalistu. Mnohem nesnadněji bude odpovídati pozorovatelná veliteli děla do přední linie. Ač není třeba ničeho více než značky „rozumím“ nebo „opakujte“, velmi nesnadno bude lze signalisovati pažemi nebo praporky, poněvadž jsou příliš viditelné. Vhodnější k tomu účelu je signalisování reflektorem, který možno maskovati a jehož světelný kužel nutno hodně zakrýt (jakoukoliv rourou). Proto musí být přesně namířen na místo, s nímž korespondujeme. Přesně namíření přístroj jest snadné, ježto signalista na pozorovatelně děla vidí místo, jemuž má odpovědět. Přesto bude možno odpovědět většinou jen těm rotám (čétám), které jsou k pozorovatelně bočně, světelný kužel tedy bude vrhán podél bitevní linie. Místům, jež jsou před pozorovatelnou směrem k nepříteli, bude nesnadné odpovědět, poněvadž by se mohla pozorovatelná prozradit nepříteli. Jen za určitých podmínek, hlavně terénních, možno též volně korespondovati směrem kolmým na frontu. Z ohledu na větší bezpečnost pozorovatelný děla může být vysílací signalista umístěn stranou na dokřiknutí (až 100 m).

Pro zkrácení a zjednodušení bude nutno stanovit řadu nejnütnějších značek volacích.

To vše ovšem předpokládá, že pěchota bude moci přesně udati pozorovateli děla, kde jest odpor (cíl), který jí překáží, a že bude palbu řídit pozorovatel sám. Stane se však, že z nejrůznějších důvodů nebude pozorovatel s to, aby palbu řídil, a tu bude nucen sám velitel rot (čety) převzít řízení střelby. Tak docházíme k tomu, že důstojníci pěchoty musí znáti i základní pojmy řízení palby dělové.¹¹⁾ Vidíme, že řemeslo pěšákovo se stává složitějším a složitějším.

Dalším pojítkem bude signalisování raketami a ohňostroji. Tímto prostředkem možno označovati menší počet důležitých zpráv podle signálů přesně smluvených. Poněvadž jest tento prostředek snadno viditelný, použije se jen tehdy, není-li jiného (rychlého) pojítka, nebo když jiné selže.

Rakety budou vypalovány buď z osvětlovacích pistolí nebo z gra-

¹¹⁾ Podobný případ může nastati, je-li raněn dělostřelecký pozorovatel a není-li jiného dělostřelce po ruce.

nátometů. Z ohňostrojů se používá bengálského ohně k označení obsazené linie.

V praxi nutno stanovit signální klíč, sice se nevyhneme omylům, mnohdy velice nepříjemným. Třeba se řídití těmito pravidly:

Signály raketové, určené pro pozorovatele doprovodného děla, musí býti v souladu s ostatními signály tohoto druhu, používanými v témž úseku.

Třeba voliti barvy (skupiny), které lze snadno rozeznati.

Oznámiti signální klíč všem jednotkám včas, i těm, které mohou během boje zasáhnouti.

Určiti ty, kteří jsou oprávněni dávat signály.

Odpověď z pozorovatelnů bude velmi zřídka vysílána. Možno jí dáti též vypálením rakety, ovšem musí se raketa vypáliti co nejdříve od pozorovatelnů, aby se pozorovatelná neprozradila.

Oba druhy pojítek mohou se výhodně kombinovati. Největší nešází, i za nejlepší organizace, jest, aby se obě optické stanice našly. Tu stanice rot (čty) napřed může vypáliti raketu a tak upozorniti pozorovatelnou. Právě tak, ovšem s větší opatrností, může učiniti pozorovatel, jen v nejnnutnějším případě.

Další, spíše mimořádná pojítka mohou býti: běžci a vrhání zprávy vystřelených. Běžci vyžadují zvláštních podmínek terénních, nebo atmosférických. Běžci jsou pojátkem velmi zdoluhavým a v prvních liniích ne právě bezpečným (ranění); ovšem, není-li jiných, musí se jich použiti. Vrhání zpráv vystřelených jest podmíněno blízkostí korespondujících stanic; největší vzdálenost 300 m.

Je-li fronta ustálena, lze snad užití též pojítek s elektrickou energií.

Má-li činnost pojítek býti prospěšná, je třeba aby pojítka donášela zprávy i když je celá sestava útočná v pohybu, nebo i za ústupu. Proto je třeba, aby velitelé rot (čet) věděli, kterým směrem bude dělo přímého doprovodu pravděpodobně postupovati (ustupovati), v kterém rayoně bude asi míti svoji pozorovatelnou. Velitel děla musí znáti celý systém útoku (nebo ústupu). Přes to však nebude pěchota věděti, zda dělo již postoupilo (ustoupilo). Je třeba předvídati určitý způsob signálu, který nutno dáti, aby velitelé rot (čet) věděli, kde dělo jest. Bude to nejspíše znamení raketou, velmi opatrně vypálenou. Raketa nesmí býti — vzhledem na nepřátelské pozorovatele — vypalována příliš často a v krátkých intervalech. Může býti užito i pojítek velitelství praporu, které jest v těsnějším styku se svými podřízenými, aby je upozornilo, že pozorovatel doprovodného děla změnil své místo. Vůbec bude lze vhodně užití pojítek mezi rotami a praporem jako zdvojených pojítek k doprovodnému dělu.

To třeba předvídati, i bude-li pozorovatelná děla donucena z různých příčin změnití své místo. Nové místo bude napřed vyhledáno a oznámeno všem příslušným velitelům. Změnu nebude nutno oznamovati, poněvadž příčina bude většinou viditelná (ostřel, dým a pod.). Spojení mezi pěchotou a kulomety velké ráže nebude tak složité, poněvadž již mají svoji přesnou úlohu. Většinou, nebudou-li části kulometné rot, budou jí přidány a touto rotou budou zpravovány o dalších úkolech. Jejich situace v boji bude tedy značně podobná situaci kterékoliv čty těžkých kulometů. Jsou-li s děly přímého doprovodu zvláštní skupinou, bude jejich spojení vypracováno jako pro dělostřelectvo samo. Bude potom nutno dáti ještě ta pojítka, aby se zajistilo spojení mezi velitelem této skupiny a kulometnou četou.

Z předchozího jest viděti, ač problém spojení jest nesnadný, že přece lze jej snadno překonat, poněvadž můžeme použiti několika pomůcek. Všechny ovšem třeba užívati vhodně a dobře a přesně je aplikovati. To bude záležitosti hlavně na výcviku signalistů. Schopnost a energie velitelů jest věc samozřejmá.

*

Z celé situace jest zřejmé, bude-li dělo přímého doprovodu přidáno pěchotě, že se na ně přesunou četné úkoly, které mělo prováděti buď dělostřelectvo přímé podpory anebo vlastní dřívější zbraně pěchoty. Z toho plyne, že jeho úloha nebude speciálně dělostřelecká, nýbrž přímá blízkost pěšího boje odrazí se na doprovodném dělostřelectvu. Proto, jak jsem již dříve řekl, musí velitelé a vedoucí poddůstojníci býti dobří důstojníci (poddůstojníci), kteří dokonale znají složitý boj pěchoty. Mohou to býti většinou jen důstojníci a poddůstojníci pěchoty. Znátí boj pěchoty potřebují nejen proto, aby mohli účinně zasáhnouti z vlastní iniciativy, nýbrž i tenkrát, když i pojiťka dobře pracují. Uvedu příklad: Velitel děla dostane několik žádostí o podporu; nemůže jim vyhověti tím pořadím, jak je dostal, proto musí sám rozhodnouti, která žádost má před ostatními přednost podle dané situace, nebo musí ponechat všechny stranou a obrátiti palbu na větší nebezpečí, které sám vidí (na př. proti tankům). Velitelé všech částí pěchoty musí dobře věděti, kterým způsobem a čeho mohou od dělostřelectva přímého doprovodu požadovati.

Podplukovník gen. štábu S. E. NALOT:

Jednotný předvoj.

(Dokončení)

Složení předvojů.

U jednotky se všemi zbraněmi jako je divise předvoj se skládá z částí všech zbraní:

„Předvoj smíšeného pochodového proudu má obyčejně:

1. část jezdeckva; ostatního jezdeckva se užívá k vyhledávání zpráv a na spojení;
 2. část pěchoty ($\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{6}$ celkového stavu);
 3. ženijní vojsko (celé nebo část) s event. materiálem pro přechod překážek (na př. mostové soupravy);
 4. zpravidla dělostřelectvo a event. tanky a obrněné automobily.
- Nemá-li předvoj výjimkou žádného dělostřelectva, táhnou s ním průzkumné hlídky dělostřeleckých jednotek valného voje.“ (Čl. 164. P. ř.)

Prostudujme nyní podle tohoto článku různé prvky, které mohou tvořiti předvoj divise, a pokusme se stanoviti vztah těchto prvků k velitelům předvojů.

Víme, že divisní jezdeckvo má jen jednu eskadronu. Víme též, že úloha této eskadrony jest mnohonásobná.

Předně se má účastniti vyhledávání zpráv o nepříteli (viz čl. 164 výše citovaný a čl. 107 P. ř.).

Jestliže armádní jezdeckvo selže na frontě armády, má je v dalekých přezvědech nahraditi divisní jezdeckvo.

Divisní eskadrona tvoří předvojovou hlídku: